

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 211.778 van 3 maart 2011
in de zaak A. 176.352/XII-4850**

In zake: Jozef VAN LOON
wonende te 2180 Ekeren
Alfons Jeurissenstraat 37

tegen:

UNIVERSITEIT ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Christophe Coen en Jim Deridder
kantoor houdend te Antwerpen
Mechelsesteenweg 210A
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 31 augustus 2006, strekt tot de nietigverklaring van “een beslissing waarbij de onontvankelijkheid van [een] klacht [van Jozef Van Loon] wordt uitgesproken door het tuchtcollege van de Universiteit Antwerpen, d.d. 8 juni 2006”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Adjunct-auditeur Jurgen Neuts heeft een verslag opgesteld.

Verzoeker heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 30 november 2010.

Staatsraad Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en advocaat Sarah De Vries, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker is gewoon hoogleraar Duitse en Nederlandse taal en taalkunde aan de Universiteit Antwerpen, faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen (TEW), departement Internationale Bedrijfscommunicatie. X is deeltijds praktijkassistent en deeltijds hoofddocent in dezelfde vakgroep als verzoeker.

Tussen X en verzoeker, haar diensthoofd, zou sinds 2002 al een moeilijke professionele relatie bestaan. In 2004 geeft één en ander aanleiding tot meldingen en klachten in het kader van de wetgeving betreffende de bescherming tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk (langs de kant van X) en in aanzetten tot het opstarten van een tuchtprocedure (langs de kant van verzoeker).

Verzoeker richt zich, naar aanleiding van beschuldigingen van de uitgeverij Acco omtrent het boycotten, illegaal kopiëren en heruitgeven bij een andere uitgeverij van een bepaalde cursus die bij Acco werd uitgegeven, bij brieven van 13 december 2004, 14 januari 2005 en 25 januari 2005, tot de decaan van de faculteit met de vraag “een intern onderzoek te gelasten naar de schuldigen voor deze lastercampagne en eventueel de passende disciplinaire maatregelen te treffen voor deze opzettelijke fout ‘die ernstige schade kan berokkenen aan de instelling of aan een lid van de universitaire gemeenschap’”.

Op 24 maart 2005 resulteert een bemiddelingsgesprek “inzake diverse aspecten van welzijn op het werk” dat door de toenmalige voorzitter van de raad van bestuur werd gehouden met verzoeker en X in een aantal

“remediëringsafspraken”, die door beiden worden ondertekend. Zij engageren zich er onder meer toe af te zien van hun klachten tegen elkaar en voortaan niet meer op deze feiten terug te komen.

Vanaf augustus 2005 ontspint zich echter opnieuw een conflict tussen verzoeker en X over het uitgeven van cursusmateriaal bij Acco en beweerdelijk geschonden auteursrechten. Een en ander mondt uit in formele maatregelen van de rector van de Universiteit Antwerpen. In een brief van 11 januari 2006 laat deze aan verzoeker en X het volgende weten:

“Via de preventieadviseur psychosociale aspecten, [...], verneem ik dat de wederzijdse afspraken van 25 maart 2005 tussen u beiden niet het verhoopte resultaat hebben opgeleverd en er zich sedertdien nieuwe incidenten hebben voorgedaan.

Om definitief een einde te stellen aan deze conflictsituatie, zie ik mij thans genoodzaakt maatregelen te treffen. Het is mijn bedoeling u hiermee beiden in de gelegenheid te stellen afstand te nemen van het conflict en uw werkzaamheden in normale omstandigheden voort te zetten.

Deze maatregelen zijn:

- 1) het hiërarchisch toezicht ten aanzien van [X] wordt waargenomen door de departementsvoorzitter, [...];
- 2) u vermijdt beiden zich te begeven in de nabijheid van elkaars kantoor;
- 3) u onthoudt zich van alle verdere commentaar over deze kwestie en over elkaar ten aanzien van collega's en andere derden, behoudens de departementvoorzitter, [...], en de decaan, [...].

Ik verwacht een strikte opvolging van deze maatregelen van uw kant.”

3.2. Met een brief van 9 maart 2006 vraagt verzoeker de rector van de Universiteit Antwerpen om lastens X een tuchtprocedure op te starten op grond van artikel 75, 1/ tot en met 3/, van het statuut academisch personeel. De rector maakt de brief over aan de voorzitter van het tuchtcollege van de Universiteit Antwerpen.

Op 30 maart 2006 beslist het tuchtcollege unaniem de klacht van verzoeker onontvankelijk te verklaren. De motivering luidt:

“1. Een van de aspecten van de klacht heeft betrekking op het functioneren van prof. [X], oa. bij het vervullen van haar opdrachten t.a.v. studenten. Het tuchtcollege is evenwel onbevoegd om leden van het ZAP of het AAP te evalueren. Evaluaties kunnen alleen worden gegeven door de bevoegde organen na het volgen van de voorgeschreven procedures. Bovendien is prof. J. Van Loon niet langer diensthoofd van betrokkene.

2. Uit de bijlagen, gevoegd bij de brief dd. 24.03.2006 van [de] beheerder personeel, is gebleken dat er in het verleden reeds meerdere bemiddelingspogingen tussen beide professoren werden ondernomen en dat betrokkenen werd gevraagd hun geschillen te beëindigen en te laten rusten. In weerwil van deze afspraken wordt thans een tuchtrechtelijke klacht geformuleerd. Gelet op deze precedentes en gelet op de eerder gemaakte

afspraken wordt de klacht van prof. Van Loon onontvankelijk geacht. Indien er op tuchtrechtelijk vlak een probleem zou zijn met prof. [X] is, in dit concrete geval, de faculteit, als behartiger van het algemeen belang, de bevoegde instantie om deze zaak aanhangig te maken bij de Rector en niet prof. Van Loon”.

3.3. Met een brief van 12 mei 2006 vraagt verzoeker aan de rector mede wegens een nieuw bezwarend feit het onderzoek in het tuchtcollege te heropenen. Wat het “nieuw bezwarend feit” betreft, voert verzoeker aan dat zijn opponente “aan de leden van het Dagelijks Bestuur het recente besluit van het tuchtcollege [bezorgde] waarbij [verzoekers] klacht [...] onontvankelijk was verklaard. Bovendien bezorgde zij de leden van het Dagelijks Bestuur een tekst met de formele klacht die zij verleden jaar tegen [hem] bij de preventieadviseur had ingediend”.

De rector bezorgt de vraag van verzoeker tot “heropening van het onderzoek” aan de voorzitter van het tuchtcollege.

Op 8 juni 2006 beslist het tuchtcollege, na de decaan van de betrokken faculteit te hebben gehoord, met twee onthoudingen, om de klacht van 12 mei 2006 van verzoeker onontvankelijk te verklaren en suggereert “de academische overheid [...] een bemiddelaar aan te stellen om het aanslepende persoonlijk conflict tussen betrokkenen op te lossen”. De motivering luidt:

“1. Bij de behandeling van de eerste klacht dd. 9 maart 2006 ingediend door J. Van Loon is gebleken dat er in het verleden reeds heel wat conflicten tussen beide partijen waren, dat diverse bemiddelingspogingen tussen beide professoren werden ondernomen en dat betrokkenen werd gevraagd hun geschillen te beëindigen en te laten rusten. Hierover werden schriftelijke afspraken gemaakt die door beiden werden ondertekend. Dit alles blijkt uit de bijlagen, gevoegd bij de brief dd. 24.03.2006 van [de] beheerder personeel. In weerwil van deze schriftelijke afspraken wordt thans, voor de tweede maal, een tuchtrechtelijke klacht ingediend door prof. Van Loon. Gelet op deze precedents en meer bepaald gelet op de eerder gemaakte afspraken, wordt de klacht van J. Van Loon onontvankelijk geacht. Indien er op tuchtrechtelijk vlak een probleem zou zijn met [X], zijn in dit concrete geval de faculteit of het departement, als behartigers van het algemeen belang, de bevoegde instanties om deze zaak aanhangig te maken bij de Rector en niet J. Van Loon.

2. Het tuchtcollege ZAP is niet het geëigende orgaan om in dit dossier, dat te herleiden is tot een persoonlijk conflict tussen twee personen, tussenbeide te komen. Dit zou alleen maar leiden tot een escalatie van een reeds gespannen arbeidsrelatie en nadelig zijn voor het betrokken departement. In het belang van de universiteit moet echter een oplossing worden gezocht. [Het] tuchtcollege acht hiervoor de aanstelling van een neutrale bemiddelaar aangewezen.

3. Het nieuwe feit waarop J. Van Loon zich in de tweede klacht beroept (punt 4.2) - nl. de schending van de afspraken door [X] door de verspreiding van de

beslissing van het tuchtcollege van 30 maart 2006 waarbij de eerste klacht van J. Van Loon onontvankelijk werd verklaard - is alleen mogelijk gemaakt door de eerdere schending van de gemaakte afspraken door J. Van Loon, door het indienen van de eerste tuchtrechtelijke klacht, terwijl hij er zich schriftelijk toe had verbonden de geschillen tussen beiden te beëindigen en te laten rusten. Bijgevolg kan dit geen reden zijn voor het tuchtcollege om terug te komen op de eerdere beslissing.

4. J. Van Loon wijst op het statutair recht van elke belanghebbende om een zware fout of ernstige tekortkomingen in de uitoefening van de academische opdracht aan het tuchtcollege voor te leggen. Hij stelt dat zijn statutair recht wordt beknot daar zijn eerste klacht onontvankelijk wordt verklaard. Het feit dat het tuchtcollege zich tot tweemaal toe over een klacht van [J.] Van Loon heeft gebogen toont echter aan dat het tuchtcollege dit recht ernstig neemt. Het recht om een klacht in te dienen verplicht het tuchtcollege echter geenszins om over alle ingediende klachten een tuchtprocedure te starten. Na grondig onderzoek heeft de tuchtcommissie geoordeeld deze klacht, om de hoger vermelde redenen van algemeen belang, onontvankelijk te moeten verklaren”.

Hiertegen richt verzoeker het voorliggende annulatieberoep.

IV. De ontvankelijkheid van het beroep

4. Verzoeker meent blijkens zijn verzoekschrift belang te hebben bij de vernietiging van de bestreden beslissing omdat deze een aantal schadelijke effecten voor zijn persoon bestendigt of mogelijk maakt: schriftelijke “diffamatie” van de naam van verzoeker in het tuchtcollege en in het dagelijks bestuur en de faculteitsraad van de faculteit TEW, geen maatregelen ter vrijwaring van de auteursrechten van verzoeker, de bestendiging van een gezags- en dienstondermijnend werkklimaat - meer bepaald de ontneming van jarenlang uitgeoefende bevoegdheden, de ontzegging van spreek- en stemrecht in bepaalde commissies en van het interventierecht bij het college -, de aantasting van zijn geloofwaardigheid en het verlies aan onderzoekstijd, als direct of indirect gevolg van onoordeelkundige inmenging in zijn academische taken.

5. Verwerende partij argumenteert in de memorie van antwoord dat een tuchtprocedure uitsluitend tot voorwerp heeft de beoordeling van de handelingen van een tuchtrechtelijk vervolgd personeelslid en het nemen van een besluit dat dan een invloed heeft op de rechtspositie van dat personeelslid. Uit het statuut Zelfstandig Academisch Personeel, zoals goedgekeurd door de raad van bestuur op 12 december 2003 en gewijzigd op 16 december 2004 (hierna: het ZAP-statuut) blijkt dat de tuchtprocedure enkel het tuchtrechtelijk vervolgd personeelslid, de onderzoeker en de tuchtoverheid kent en geen andere procedurele rol toekent aan andere personen of organen zoals een eventuele klachtindiener. Zij wijst erop dat de

tuchtprocedure niet gevoerd is tegen verzoeker, wiens rechten of belangen dan ook niet in het geding waren, dat de bestreden beslissing voor verzoeker geen rechtsgevolgen heeft en dat, mocht de faculteit of het departement de klacht hebben overgemaakt, ook die faculteit of dat departement niet de mogelijkheid tot beroep zou hebben gehad tegen de beslissing van het tuchtcollege.

6. In de memorie van wederantwoord herinnert verzoeker vooreerst aan de nadelige gevolgen die de klacht bij het tuchtcollege en de verwerping ervan voor hem zouden hebben meegebracht. Hij voegt daar nog aan toe “de latente bedreiging die voor de goede naam van verzoekende partij blijft uitgaan van een formele klacht, die in drie beleidsorganen van de [UA] en nu opnieuw in de memorie van antwoord [...] bekend is gemaakt, maar waarvan de inzage aan verzoeker zelf steeds is geweigerd” en de “bestendinging en versterking in brede kring van een vermoeden van schuld en sfeer van wantrouwen tegen verzoekende partij”. Voorts betoogt hij dat artikel 83 van het ZAP-statuut bepaalt dat elke belanghebbende van de universitaire gemeenschap een schriftelijke aangifte van feiten bij de rector kan indienen, dat wanneer het ZAP-statuut zelf een belang vereist om de aangifte in te dienen, het geen twijfel lijdt dat die belanghebbende ook belang heeft bij de afloop van de procedure, dat zijn belang trouwens door de universiteit impliciet maar zeker erkend is, doordat de rector zijn “klacht” zelfs tweemaal aan het tuchtcollege heeft overgemaakt, dat verwerende partij in de memorie van antwoord erkent dat de tuchtprocedure “op instigatie” van verzoeker is gebeurd en dat de preambule bij afdeling 8 van voormeld statuut, dat de tuchtregeling bevat, het heeft over “het geven van een duidelijk signaal aan personeelsleden/gepaste actie ondernemen wanneer grenzen overschreden worden door ontoelaatbaar gedrag”.

7. In de laatste memorie brengt verzoeker vooreerst nog naar voren dat artikel 75 van het ZAP-statuut, dat als belang benoemt de ernstige schade aan een lid van de universitaire gemeenschap, het schaden van de goede naam en/of de belangen van de UA of van zijn personeelsleden of het in het gedrang brengen van de waardigheid van het ambt en wetenschappelijke fraude, aldus een ruime toepassing geeft aan het begrip belang. Verzoeker beoogt met zijn beroep enkel een formeel herstel van zijn goede naam en de waarachtigheid van zijn ambt en een herstel van het verlies aan tijd waaronder zijn onderzoeksactiviteiten hebben geleden. De nietigverklaring van de beslissing van het tuchtcollege zal ertoe leiden de legitimiteit van de gevolgde rechtsgang in vraag te stellen, inclusief de lasterpraat aan het adres van verzoeker en zal ook aan het licht kunnen brengen dat de rectorale

maatregelen van 11 januari 2006 op loutere influistering van de preventieadviseur werden uitgevaardigd en bijgevolg onterecht waren.

Voorts voert verzoeker nog aan, dat hoewel het tuchtcollege niet bevoegd is om auteursrechten te vrijwaren, het wel krachtens artikel 76, 5/, van het ZAP-statuuut bevoegd is om eventueel tuchtmaatregelen op te leggen bij wetenschappelijke en dus ook intellectuele fraude. Precies de voorafgaande maatregelen die door de rector werden uitgevaardigd op 11 januari 2006 waren de aanleiding tot het indienen van zijn tuchtklacht en hebben er toe geleid hem nog meer rechten en bevoegdheden af te nemen. Een andere beslissing van het tuchtcollege had tot een herziening of zelfs herroeping van die maatregelen kunnen leiden en de aantasting van de waardigheid van verzoeker in zijn ambt en als persoon kunnen voorkomen. De “formele klacht” van X, weliswaar vrij onmiddellijk ingetrokken, bleef toch in diverse organen van de UA gebruikt worden bij bepaalde beslissingen die de belangen van verzoeker schade toebrachten. Vermits de beslissingen van het tuchtcollege de al bestaande beschadiging van zijn belangen niet alleen hebben bestendigd maar ook nog verergerd, werd hij hierdoor beklaagde in plaats van klager en daarmee in feite tot een belanghebbende. Zijn oogmerk om herstel van zijn beschadigde persoonlijke belangen te verkrijgen spreekt zich niet uit over tuchtsancties of belangen van anderen.

Beoordeling

8. Artikel 83, § 1, van het ZAP-statuuut luidt:

“Feiten die kunnen aanleiding geven tot een tuchtmaatregel worden door de decaan van de faculteit waartoe het lid behoort of door elke belanghebbende van de universitaire gemeenschap schriftelijk aan de rector meegedeeld. De rector formuleert deze feiten schriftelijk aan het tuchtcollege.”

9. Dit artikel biedt verzoeker de mogelijkheid om een schriftelijke aangifte bij de rector in te dienen van feiten die aanleiding kunnen geven tot een tuchtmaatregel ten aanzien van een ander lid van de universitaire gemeenschap, voor zover hij bij die feiten “belanghebbende” is, inzonderheid indien daardoor zijn belangen worden geschaad. Het verschaft iemand die, zoals verzoeker, feiten meedeelt, evenwel geen (proces)hoedanigheid om het eventuele gevolg dat het tuchtcollege aan de schriftelijke aangifte geeft of “de afloop van de procedure” aan te vechten. Dit artikel voorziet niet in een formele klachtprocedure maar enkel in een aangiftemogelijkheid die, verschillend van een klachtrecht, enkel kan worden

aangewend om feiten te melden. Deze aangifte dwingt de tuchtoverheid dan ook niet tot optreden noch maakt deze de aangever tot een partij of “belanghebbende” bij de tuchtprocedure. Strikt genomen moet het bestuur zelfs niet meedelen aan de aangever wat het gevolg is dat aan zijn aangifte is gegeven, en kan openheid hierover zelfs strijden met de vereisten van discretie bij een tuchtonderzoek. Redenen ook waarom voor de aangever, eens de feiten zijn meegedeeld, in geen verdere mogelijkheid tot tussenkomst tijdens de tuchtprocedure is voorzien. Zoals verwerende partij terecht tegenwerpt, betreft een tuchtprocedure, die in voorkomend geval tegen een personeelslid wordt ingesteld, uitsluitend dat personeelslid, ook al werden de belangen van een ander personeelslid-collega geschaad door de aangegeven feiten.

10. Ten overvloede ziet de Raad van State niet in hoe een eventuele nietigverklaring van de bestreden beslissing verzoeker tot voordeel kan strekken en de “nadelige gevolgen” of “schadelijke effecten” die hij aanvoert, zou kunnen wegnemen.

Artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bepaalt dat een beroep tot nietigverklaring voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State kan worden gebracht door elke partij die doet blijken van een benadeling of een belang. Het in deze bepaling bedoelde belang moet persoonlijk, rechtstreeks, zeker, actueel en wettig zijn.

Het rechtstreeks karakter van het belang houdt in dat er een dadelijk causaal verband moet bestaan tussen het door verzoeker geleden nadeel, enerzijds, en de bestreden beslissing, anderzijds.

Met de verwijzing naar “nadelige gevolgen” door handelingen die grotendeels dateren van vóór de bestreden beslissing en uitgaan van andere auteurs (zoals de personeelsbeheerder, zijn collega X, de rector, de decaan, de preventieadviseur), toont verzoeker het vereiste rechtstreeks verband tussen deze nadelige gevolgen en de bestreden beslissing niet aan. De vernietiging van deze beslissing kan de nadelen die hij aanvoert ook op geen enkele wijze wegnemen.

Teneinde de aangevoerde “belangen” van verzoeker op vlak van, bijvoorbeeld, auteursrecht, eer en goede naam of welzijn op het werk te dienen, biedt het recht hem meerdere rechtsmiddelen om daarvoor persoonlijk op te komen.

Een tuchtprocedure jegens een collega is daarvoor niet het adequate rechtsmiddel noch is het tuchtcollege daarvoor de bevoegde instantie.

11. Het beroep is, bij gebrek aan proceshoedanigheid, minstens bij gebrek aan rechtstreeks belang, niet ontvankelijk.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 3 maart 2011, door de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

Dierk Verbiest,	kamervoorzitter,
Johan Lust,	staatsraad,
Geert Van Haegendoren,	staatsraad,
bijgestaan door	
Frank Bontinck,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Frank Bontinck

Dierk Verbiest